

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 26.

EGÉSZSÉGÜGYI ISMERETEK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELIVIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)

Ha a zárt jellegű feladatoknál (teszt) az összes lehetséges választ megjelöli a vizsgázó, nem kap pontot.

Ha a javítási-értékelési útmutatóban szereplő **megoldások számánál több választ jelöl meg, akkor a többletválaszok számával a pontszámot csökkenteni kell.** A feladatokra kapott pontszám nem lehet negatív.

- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el.

- **A dolgozatban előforduló esetleges megoldási hibákat, tévedéseket kérjük, feltűnően jelöljék!**

- **Fogalom meghatározása esetén** a megoldásban **aláhúztuk az ún. kulcsszavakat.** Maximális pontszám csak akkor adható, ha a **kulcsszavak** maradéktalanul szerepelnek a vizsgázó megoldásában. A feladat részmegoldása esetén, ha erre lehetőség van, akkor az adott feladat javítási/pontozási útmutatójában található meg a részpont értéke.

- **A csillaggal (*) jelölt feladatoknál** több helyes megoldás is lehetséges, mint amennyit a feladat utasításában megoldásként elvárt. Ezeknél a feladatoknál a javítási-értékelési útmutatótól eltérő, de **tartalmában azonos, egyéb helyes megoldás is elfogadható** a ponthatáron belül.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Tesztjellegű feladatok

1. Húzza alá az igaz állításokat! 2 pont

- a) Az egytengelyű ízületben kizárólag hajlítás, feszítés, közelítés és távolítás jöhet létre.
- b) **A nyúltvelő az öreglyuktól a hídig terjed, benne található a légző és érmozgató központ.**
- c) **Az oxigénhiány az erythropoetin termelést fokozza, ami a vöröscsontvelőt fokozott vörösvérsejtképzésre serkenti.**
- d) Az arteria pulmonalis a tüdő szövetének vérellátásában vesz részt.
- e) A hasnyál pepsint, tripszint és maltázt tartalmaz.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

2. Írjon X jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy az állítás igaz vagy hamis! 6 pont

Állítás	Igaz	Hamis
Az egészségkultúra maga az elsajátított életmód, amely révén az egyén szabályozhatja egészségi állapotát, és kielégítheti egészséggel kapcsolatos szükségleteit.	X	
Az alapellátás az egyén lakóhelyén/munkahelyén, vagy annak közelében, választás alapján, folyamatosan igénybe vehető ellátás.	X	
A szekunder prevenció az egészséges emberekre irányul, célja a betegségek korai felismerése és a kockázatok mielőbbi kiküszöbölése.		X
Az egészségfejlesztés célja az egészségkultúra-szint növelésével, valamint az életmód javításával az egészség megőrzése és a betegségek megelőzése.	X	
Az epidemiológia a fertőző betegségek terjedésének vizsgálatával foglalkozó tudományág.		X
Az egészségnevelés során az ismeretek átadásával szokások kialakítása történik.		X

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

3. Párosítsa a hányásra, hányadékra jellemző elváltozásokat azok lehetséges okával! Írja a pontozott vonalra a megfelelő számot! 6 pont

A. Bélsárhányás B. Kávéaljszerű hányadék C. Lúgos vegyhatású, emésztetlen ételt tartalmaz D. Hányinger nélkül jelentkező sugárhányás E. Sárgászöld, epét tartalmazó hányadék F. Nagy mennyiségű, friss, emésztetlen vért tartalmazó hányadék	1. Nyelőcsőből származó hányadék 2. Epeút-elzáródás 3. Központi idegrendszeri megbetegedés 4. Ulcus ventriculi 5. Nyelőcső varix repedés 6. Ileus

A) ...6.. B) ...4.. C) ...1.. D) ...3.. E) ...2.. F) ..5..

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

4. Csoportosítsa az alábbi tüneteket a megfelelő kórképekkel! Írja a pontozott vonalra a megfelelő számokat! 8 pont

1. Mellkasi fájdalom, oldalszegező fájdalom jellemzi.
2. A roham erős, éles, alig kibíráható deréktáji és lefelé sugárzó fájdalommal, hányingerrel, hányással jár.
3. Ischaemia alakul ki, mert a pillanatnyi oxigén szükségletet a keringés nem fedezi.
4. Krízis esetén látászavar, hányás, bénulás, epileptiform görcsök jelentkezhetnek.
5. A terápia során „vízlökést” alkalmazhatnak.
6. A roham spontán, vagy nitrátkészítmény adására megszűnik.
7. Szövődménye lehet a veseműködés elégtelensége, az agyi trombózis és lágyulás, vagy kardiális dekompenzáció.
8. Szövődménye lehet az empyema és a tályogképződés.

Angina pectoris: ...**3, 6**

Pneumonia:.....**1, 8**....

Hypertonia:**4, 7**....

Vesekőbetegség:...**2, 5**...

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható)

5. Írjon **X** jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy az állítás igaz vagy hamis! 4 pont

Állítás	Igaz	Hamis
Az etilalkohol-mérgezés a szem látóidegét károsítva vakságot okozhat.		X
Alkalmi eszközökkel megkísérelhető a mentés 1500 V feletti feszültségű áramkörből.		X
Az eszméletlen betegnél legfontosabb teendő az átjárható légutak biztosítása.	X	
Reanimáció esetén a mellkaskompresszió során a mellkas legalább 5 centimétert süllyedjen, a befújás kb. 1 másodpercig tartson.	X	
A szakított sebre jellemző az egyenetlen sebszél, a csekély vérzés és a csekély fertőzésveszély.		X
Bőséges vénás vérzésnél nyomáspontokat és nyomókötést alkalmazunk vérzéscsillapításkor.		X
A koponyaalapi törés nyílt törésnek tekintendő, így az idegrendszeri fertőzés veszélye nagy.	X	
Áramütött beteg észlelésekor első teendő az életjelenségek vizsgálata és az újraélesztés haladéktalan megkezdése.		X

(Két helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

6. Húzza alá a hamis állításokat!

2 pont

- a) **A fájdalomcsillapítást független funkcióban látja el az ápoló.**
- b) A lázas beteg számára fehérje-, energia-, és vitamindús étrendet biztosítunk.
- c) **A hűtőfürdő legalább 15-20 percig tartson, a víz hőfoka 25-27 Celsius-fok legyen.**
- d) A fájdalomra panaszkodó betegnél azonnal kezdjük el a fájdalomcsillapítást, a beteget ne hagyjuk szenvedni.
- e) A lázcsillapítás céljából alkalmazott borogatás során védjük a vese és húgyhólyag tájékát.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

7. Párosítsa az alábbi, menstruációs ciklussal kapcsolatos fogalmakat a megadott jellemzőikkel! Írja a pontozott vonalra a megfelelő számokat!

4 pont

A. Menstruáció B. Secretio C. Regeneratio D. Proliferatio	1. A nyálkahártya megvastagszik - decidua lesz belőle-, előkészül a megtermékenyített petesejt befogadására. 2. A nyálkahártya tovább vastagszik. Kb. 6 napig tart. 3. A lelökődött nyálkahártya helyén a sebfelszín behámosodik. 4. A méhnyálkahártya vérzés kíséretében lelökődik.

A) ...4... B) ...1... C) ...3.. D) ...2...

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

8. Írjon X jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy az állítás igaz vagy hamis! 3 pont

Állítás	Igaz	Hamis
Az elválasztás során egyszerre maximum 2-3 új ízt vezetünk be.		X
A csecsemő fürdetésekor a szoba hőmérséklete legalább 25 fok legyen.		X
A próbaszopás során a szoptatás előtt és után is megmérjük a csecsemő súlyát, és a kettő különbsége adja az elfogyasztott anyatej mennyiségét.	X	
Az újszülöttet lehetőleg etetés után pelenkázzuk.		X
A kolosztrum az érett anyatejtől nagyobb mennyiségben tartalmaz immunglobulinokat.	X	
A köldökcsontot szárazon kell tartani, fürdetés alatt nem érheti víz.	X	

(Két helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

9. Csoportosítsa a megadott jellemzőket! Írja a számokat a megfelelő korcsoporthoz! 8 pont

1. záródik a nagykutacs	5. megjelenik a két tárgyas manipuláció
2. megjelenik az első tejfog	6. a lépcsőn váltott lábbal jár
3. gagyog	7. kialakul az „én-tudat”
4. egocentrikusság jellemzi	8. „Mi ez?”-korszak

Csecsemő kor: ...**2, 3, 5**..

Kisgyermek kor: **1, 6, 7, 8**..

Óvodás kor:.....**4**..

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható)

10. Válassza ki és húzza alá az alábbi felsorolásból a decubitusra vonatkozó jellemzőket!

3 pont

- Clostridium tetani okozza
- nyomásra nem kifehéredő vérbőség jelentkezik
- tartós nyomás, nyíróerők okozzák
- beszűrődés és gumma keletkezik
- száraz és nedves üszkösödés alakulhat ki
- szövődménye lehet a pneumonia
- kráterek képződnek
- necrosis alakulhat ki
- második szakasza a bőrpír
- sepsis alakulhat ki

(Két -két helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

11. Párosítsa az alábbi fogalmakat a megadott jellemzőikkel! Írja a pontozott vonalra a megfelelő számokat!

4 pont

A. Kardiális eredetű oedema	1. Az érintett terület felett észlelhető.
B. Vese eredetű oedema	2. A kézfejen, az ajkakon jelentkezik általában.
C. Allergiás eredetű oedema	3. A nehézségi erőnek megfelelően a mélyebben fekvő területeken, alsó végtagon, keresztcsont tájékon jelentkezik.
D. Gyulladásos eredetű oedema	4. Általában a reggeli órákban jelentkezik a szem körül, az arcon, ill. a kéz hátán.

A)...3... B) ...4... C) ...2.. D) ...1...

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható)

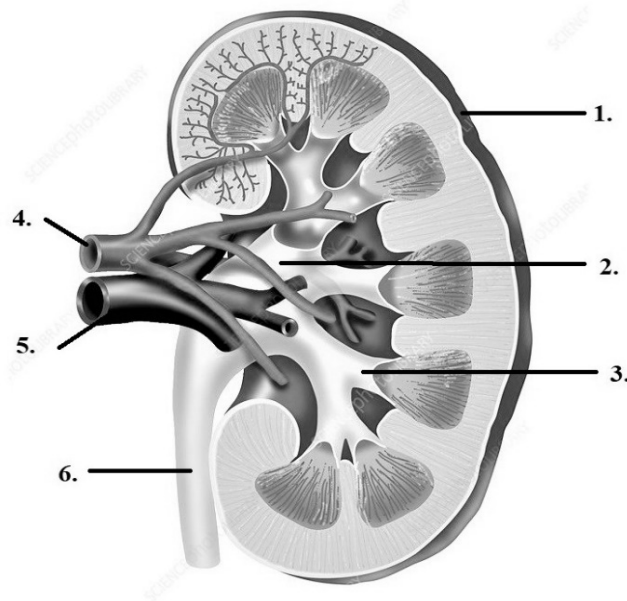
Rövid válaszokat igénylő feladatok

12.* Töltse ki a táblázat hiányzó részeit a gyulladás folyamatára vonatkozóan! 5 pont

Magyarul	Latinul	A folyamat lényege
duzzanat	tumor	– Az érfal átteresztőképessége megnő, folyadék áramlik a sejtközötti térbe.
bőrpír	rubor	– Az arteriolákban értágulat alakul ki.
meleg tapintat	calor	– A vérbőség és a sejtek megnövekedett anyagcseréje.
fájdalom	dolor	– A duzzadt terület feszülése.
működéskárosodás	functio laesa	– A szövetek károsodnak, működésük romlik.

(A magyar-latin megnevezésekre együttesen 1-1 pont, a folyamat lényegére helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

13. Nevezze meg magyarul és latinul az alábbi ábrán megjelölt anatómia képleteket! Írja a számok mellé a megfelelő elnevezéseket! 5 pont

Forrás: <https://www.sciencephoto.com/media/395167/view/kidney-anatomy-artwork> (Letöltés:2020.04. 10.)

1. tok – capsula renalis	2. vesemedence - pyelon
3. vesekehely - calyx	4. veseartéria – arteria renalis
5. vesevéna – vena renalis	6. húgyvezeték - ureter

(Helyes magyar-latin páronként 1-1 pont adható!)

14.* Sorolja fel a gyógyszerelés hármasszabályát!

3 pont

1. Ellenőrizzük a gyógyszert a szekrényből történő kivételkor!
2. Ellenőrizzük a dobozból történő kivételkor, kiadagolásakor!
3. Ellenőrizzük a gyógyszert szekrénybe történő visszahelyezésekor!

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

15.* Foglalja össze, milyen szempontokat kell érvényesíteni a beteg fogadásakor az alábbi esetekben! Írjon 3-3 szempontot!

6 pont

Látássérült	Hallássérült
<ul style="list-style-type: none"> - a beteget vezessük körbe a kórteremben és az osztályon; - a különböző tárgyak helyét ne változtassuk; - az éjjeliszekrényen meghatározott sorrendben helyezzük el a tárgyait, eszközeit; - mondjuk el, milyen távolságra vannak a berendezési tárgyak, ajtók, stb.; - részletesen mondjuk el, mit, hol talál 	<ul style="list-style-type: none"> - mindig szembe álljunk a beteggel; - vegyük figyelembe a fényviszonyokat; - jól artikulálva beszéljünk; - a szánk ne legyen eltakarva; - gondoskodjunk papírról, írószerről

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

16. Az alábbi jellemzők alapján nevezze meg a szem fénytörő közegeit magyarul vagy latinul, majd állítsa őket megfelelő sorrendbe!

5 pont

A szem belsejét kitöltő, átlátszó kocsonyás anyag, aminek 98%-a víz:

.....**üvegtest**.....

Átlátszó, domború hártya, mely idegekben gazdag, de ereket nem tartalmaz:

.....**szaruhártya/cornea**.....

Átlátszó, víztiszta, rugalmas test, amit tok vesz körül:

.....**szemlencse/lens**.....

Az elülső és hátulsó szemcsarnokot tölti ki:

.....**csarnokvíz**.....

A képletek sorrendje kívülről befelé haladva:

1.**Szaruhártya/cornea**....
2.**Csarnokvíz**.....
3.**Szemlencse/lens**.....
4.**Üvegtest**.....

(A fénytörő közegek megnevezésére 1-1 pont adható, a helyes sorrendre 1 pont adható!)

17.* Töltse ki a táblázat hiányzó részeit az ápoló megfigyelő tevékenységével kapcsolatban, frissen operált beteg esetén! 5 pont

A betegnél megfigyelt tünet/panasz	Ok (Írjon 2-2 példát!)
fájdalom	- sebfájdalom, - szövődmény
zavartság	- gyógyszerhatás, - keringési zavar
hányinger, hányás	- altatószer/gyógyszerek hatása, - hashártyaizgalom
sápadtság	- vérzés, vérvesztés, - gyógyszerérzékenység
cyanosis	- aspiráció, - légzési akadály,
szomjúság	- gyógyszerhatás, - exsiccosis

(Két -két helyes válaszonként 1-1 pont adható)

18.* Határozza meg a progresszív betegellátás lényegét! 2 pont

A progresszív betegellátás lényege, hogy a beteg egészségi állapota határozza meg a szükséges ellátási szintet, vagyis minden egyént ott látnak el, ahol betegségének vagy egészségi állapotának legmegfelelőbb kezelésben részesülhet.

(A helyes fogalom meghatározásra 2 pont adható!)

19.* Soroljon fel a fertőző beteg ápolására vonatkozó szabályok közül hatot! 6 pont

- Külön kórterem és vizesblokk biztosítása.
- Lehetőség szerint külön ápolószemélyzet végezze az ellátást.
- Lehetőség szerint egyszer használatos eszközök alkalmazása.
- A nem egyszer használatos eszközöket személyenként kell biztosítani.
- A személyzet védőruházatot viseljen a kórteremben, amelyet a betegszobájának elhagyása előtt le kell venni.
- A védőruházatot fertőző anyag gyűjtésére szolgáló műanyag zsákban kell gyűjteni.
- A beteg vizsgálatát lehetőleg a kórteremben kell elvégezni.
- A beteg szállításakor a standard izoláció szabályait kell alkalmazni.
- A betegszobában a beteg távozását követően zárófertőtlenítést kell végezni.
- A betegszobában keletkező veszélyes fertőző hulladékokra különös gondot kell fordítani.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

20.* Töltse ki a táblázat hiányzó részeit az idős korral jelentkező változásokkal kapcsolatban!
6 pont

Szerv/szervrendszer	Jellemzők (Írjon 2-2 példát!)
Bőr	- a bőr alatti szövetek elvékonyodása; - a verejték-, és faggyúmirigyek száma, működése csökken; - a haj, szőrzet ritkul
Mozgásrendszer	- az izomtömeg csökken; - a gerincoszlop és a testmagaság csökken; - a csontok törékennyé válnak
Keringési rendszer	- a szívizom teljesítőképessége csökken; - az erek rugalmassága csökken, faluk megvastagszik; - a keringés lassul
Légzőrendszer	- a légzési volumen csökken; - a bordaporcok meszesednek; - a légzési kitérés csökken
Vizeletkiválasztó rendszer	- a vesefunkció romlik; - a vesén át kiválasztódó anyagok kiürülése lassabb, azok felhalmozódhatnak a vérben; - a szomjúságérzet gyengül
Emésztőrendszer	- a fogazat meglazul, kihullik; - az emésztőnedvek elválasztása csökken; - a bélperisztaltika és a béltartalom továbbítása csökken, obstipatio

(Két – két helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

21. Válaszoljon az alábbi kérdésekre! 2 pont

Melyik az az elv, amely alapján a korábbi lejáratú gyógyszereket előrébb helyezük tároláskor, hogy korábban kerüljenek felhasználásra?**FIFO-elv**.....

Hogyan nevezzük azokat a tablettákat, amelyek a hatóanyagtartalmukat időben elhúzódva adják le, felszívódásuk lassú, folyamatos, vérszintjük egyenletesebb:.....**Retard/nyújtott hatású**....

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

22.* Sorolja fel, milyen szempontokat érvényesít a vércukormérés során! Írjon 5 szempontot!
5 pont

- pontos előkészítés;
- a teszcsíkot fénytől védve, zárt dobozban tároljuk;
- a szúrás helye az ujjak laterális felszíne;
- az első megjelenő vércseppet letöröljük;
- a vércsepp fedje a tesztmezőt;
- a vért préselésmentesen juttassuk a teszcsíkra;
- az eredményt dokumentáljuk

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)